



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

## UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 375/2018-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 16. októbra 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA], zastúpenej advokátkou JUDr. Andreou Kakulošovou, advokátska kancelária, Werferova 1, Košice, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života zaručeného v čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 8 CoP 359/2017 zo 17. januára 2018 a takto

### **r o z h o d o l :**

Sťažnosť [REDAKČIA] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

### **O d ô v o d n e n i e**

#### **I.**

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. apríla 2018 doručená sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA] (ďalej len

„sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života zaručeného v čl. 8 ods. 1 dohovoru uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 8 CoP 359/2017 zo 17. januára 2018 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

2. Sťažovateľka vo svojej sťažnosti uvádza, že je matkou maloletej [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], pričom v súčasnosti prebieha na návrh manžela, otca maloletej, konanie o rozvod manželstva a úpravu práv a povinností k maloletému dieťaťu na čas po rozvode. Sťažovateľka v sťažnosti podrobne opisuje konfliktné situácie a manželské nezhody, ktoré vyústili do podania návrhu o rozvod manželstva zo strany manžela. Svojou sťažnosťou napáda uznesenie krajského súdu sp. zn. 8 CoP 359/2017 zo 17. januára 2018, ktorým bolo potvrdené uznesenie Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 43 P 152/2017 z 20. októbra 2017 o nariadení neodkladného opatrenia, ktorým bolo maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti otca a bol upravený styk matky s maloletým dieťaťom za prítomnosti otca.

Ďalej sťažovateľka vo svojej sťažnosti uvádza, že *«... jediným dôvodom vydania neodkladného opatrenia Okresným súdom Košice II, s ktorým sa následne stotožnil aj porušovateľ, je údajne mnou zanedbaná starostlivosť o maloletú, teda konštatovanie znalkyne [REDAKOVANÉ], že svojím údajným nedostatočným záujmom o maloletú som mala spôsobiť jej zameškaný psychický a fyzický vývoj. Nebudem sa zaoberať absurditou týchto záverov, zdôrazním však to, že pokiaľ môj údajný nezáujem o maloletú mal byť dôvodom jej zaostávania, potom je pre maloletú doslova nevyhnutné tento záujem zintenzívniť, čo sa nedá v prípade, ak nemám upravený s dieťaťom styk v primeranej miere, a to navyše za stálej prítomnosti otca. Opätovne zdôrazňujem, že znalci ani súdy mi nevytkli nesprávny prístup k maloletej, pre ktorý bolo nevyhnutné jej odlúčenie odo mňa, ale údajný nedostatočný záujem, ktorý mal nahradiť práve otec...*

... považujem odôvodnenie napadnutých rozhodnutí za nedostatočné, nakoľko súd prvej inštalácie ani porušovateľ sa v nich nevysporiadali s relevantnými námietkami účastníka konania, hoci tieto mali význam pre rozhodnutie vo veci. Nebolo rešpektované množstvo mnou uvádzaných skutočností, na ktoré som poukazovala v priebehu konania o odvolaní voči uzneseniu o nariadení neodkladného opatrenia, ktorým bola maloletá zverená do výlučnej osobnej starostlivosti otca, a zároveň porušovateľ žiadnym spôsobom nebral do úvahy argumenty svedčiacie v neprospech potreby zverenia maloletej do otcovej osobnej starostlivosti. Opätovne poukazujem na stanovisko kolíznej opatrovníčky, ktoré bolo porušovateľom úplne odignorované. Nie je zrejmé, aký ma vôbec zmysel ustanovenie kolízneho opatrovníka maloletému dieťaťu, keď súd na jeho stanoviská a odporúčania vôbec neprihliada...

... mnou napadnuté rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach považujem v celom rozsahu za neústavné, nezákonné a nedôvodné...

... keďže tak súd prvej inštalácie, ako ani porušovateľ v odôvodnení svojho rozhodnutia vôbec nereagoval na podstatnú časť námietok a neuviedol, z akých dôvodov považoval moju argumentáciu za skutkovo i právne nepodstatnú, postupoval svojvoľne a arbitrárne, čím porušil moje základné právo na súdnu ochranu a spravodlivý proces, tiež ďalšie základné ľudské práva...

... v záujme každého dieťaťa je právo na prístup k obom rodičom, aby sa mohli rozvíjať vzťahy medzi dieťaťom a každým z rodičov. Obzvlášť dôležitý, ba až nezastupiteľný význam má vzťah matky a dieťaťa. Matka hrá kľúčovú úlohu v živote dieťaťa, ktoré je na jej blízkosť zvyknuté už z prenatálneho obdobia a matku potrebuje kvôli pocitu lásky a bezpečia. Všade tam, kde nastáva strata či odlúčenie dieťaťa od matky, môže sa proces pripútania vážne narušiť, príp. sa neudeje vôbec (pripútanie je predpokladom k tomu, aby sa mozog dieťaťa - centrum emócií, vyvíjal normálne a harmonicky...

... platí, že neodkladné opatrenie v starostlivosti súdu o maloletých by malo byť krátkodobým provizóriom a nie konečným rozhodnutím vo veci samej. Je však zrejmé, že v mojej právnej veci sa nebude jednať o žiadne krátkodobé provizorium, a to s ohľadom na zložitost' prejednávanej veci. Reálny stav je taký, že do doby, kým sa znalci a súdy vysporiadajú so všetkými dôležitými otázkami (najmä tými, ktoré sa týkajú zdravotného stavu maloletej) a kým súd konajúci o návrhu na rozvod manželstva a úpravu pomerov

*rodičov k maloletej s konečnou platnosťou rozhodne o zverení maloletej do osobnej starostlivosti jedného z rodičov, prejdú dlhé mesiace, ba nebojím sa povedať, že až roky...*

*... porušovateľ tým, že „odsúhlasil“ stav nastolený súdom prvej inštancie, ktorý svojim rozhodnutím založeným na záveroch súkromných znaleckých posudkov a jednostranných tvrdení môjho manžela na dlhé mesiace odrezal maloletú od jej najbližšieho človeka - matky, nebral do úvahy hľadisko najlepšieho záujmu maloletého dieťaťa...*

*... maloletej je rozhodnutím porušovateľa, ako aj rozhodnutím súdu prvej inštancie, ktoré mu predchádzalo, upieraný prístup k jednému z rodičov, jej citová väzba na matku je narúšaná a nič z toho, čo sa deje okolo maloletej, neprospieva jej zdravému vývinu a neumožňuje jej progres v jednotlivých sférach vývinu dieťaťa...».*

3. Na základe uvedených skutočností sťažovateľka žiada, aby ústavný súd o jej sťažnosti rozhodol nálezom, ktorým by vyslovil porušenie jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 1 ústavy, práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života zaručeného v čl. 8 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu zo 17. januára 2018, predmetné uznesenie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie, priznal sťažovateľke primerané finančné zadosťučinenie v sume 5 000 € a nahradil jej trovy konania.

## II.

4. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

5. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva

alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah... Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie...

6. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

7. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

8. Ústavný súd v prvom rade podotýka, že podľa § 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom sťažovateľa. Viazanosť ústavného súdu návrhom sa vzťahuje zvlášť na návrh výroku rozhodnutia, ktorého sa sťažovateľka domáha. Ústavný súd teda môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľka domáha v petite svojej sťažnosti, preto v danej veci ústavný súd rozhodoval o porušení sťažovateľkou v petite sťažnosti označených práv, ku ktorým malo dôjsť napadnutým uznesením vydaným krajským súdom. Tvrdenia o porušení práv, ktoré sťažovateľka uvádza iba v texte sťažnosti mimo petitu, je podľa názoru ústavného súdu potrebné považovať iba za súčasť jej argumentácie (napr. III. ÚS 149/04, III. ÚS 235/05, II. ÚS 65/07).

9. Predmetom konania ústavného súdu je teda rozhodovanie o namietanom porušení základných práv podľa čl. 19 ods. 1, čl. 46 ods. 1 ústavy a práv podľa čl. 6 ods. 1 a čl. 8 ods. 1 dohovoru, ku ktorému malo podľa sťažovateľky dôjsť napadnutým uznesením

krajského súdu zo 17. januára 2018 vydaného v konaní vedenom pod sp. zn. 8 CoP 359/2017.

## **II. 1 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru**

10. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

11. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

12. Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou konštatuje, že obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sú obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu v týchto právach nemožno vidieť podstatnú odlišnosť (II. ÚS 27/07).

13. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným rozhodnutím alebo iným zásahom orgánu štátu do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej, ako aj nezistenie žiadnej možnosti porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

14. Základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy zaručuje, že každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, pričom jeho súčasťou je aj ochrana, ktorá sa účastníkovi konania poskytuje v odvolacom konaní, t. j. v konaní, v ktorom sa podaním riadneho opravného prostriedku domáha ochrany svojich práv pred odvolacím súdom z dôvodov, ktorých

uplatnenie umožňuje procesné právo. Ak účastník konania splní predpoklady ustanovené zákonom na poskytnutie ochrany v odvolacom konaní, všeobecný súd mu túto ochranu musí poskytnúť v rozsahu, v akom sa preukáže existencia dôvodov na poskytnutie súdnej ochrany v takom konaní. Poskytnutie takejto právnej ochrany však, prirodzene, nemožno považovať za právo na úspech v odvolacom konaní (m. m. II. ÚS 4/94), ak každé také rozhodnutie odvolacieho súdu odpovedá na obsah odvolania ústavne konformným spôsobom a v rozsahu upravenom zákonom (čl. 46 ods. 4 ústavy).

15. Ústavný súd nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav, a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa vymedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (*mutatis mutandis* I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 268/05).

16. Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 77/02) do obsahu základného práva na súdnu ochranu, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá má základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním

a hodnotením dôkazov. Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia (po vykonaní dôkazov a ich vyhodnotení) skutkový stav a po použití relevantných právnych noriem vo veci rozhodnú za predpokladu, že skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a že neboli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces.

17. Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je taktiež právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (III. ÚS 78/07, IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04).

18. Ústavný súd pripomína, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania (m. m. I. ÚS 241/07). Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (napr. II. ÚS 44/03, III. ÚS 209/04, I. ÚS 117/05). Rovnako Európsky súd pre ľudské práva pripomenul, že súdne rozhodnutia musia v dostatočnej miere uvádzať dôvody, na ktorých sa zakladajú. Článok 6 ods. 1 dohovoru však nemožno chápať tak, že vyžaduje podrobnú odpoveď na každý argument, pričom odvolací súd sa pri zamietnutí odvolania môže obmedziť na prevzatie odôvodnenia nižšieho súdu (García Ruiz proti Španielsku z 21. 1. 1999).

19. Krajský súd k odvolacím námietkam sťažovateľky v odôvodnení svojho uznesenia odvolacím námietkam matky z hľadiska právneho posúdenia veci uviedol, „... že súd prvej inštalácie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, nesprávne a neúplne zistil skutočný stav, odvolací súd zdôrazňuje, že v konaní o nariadenie neodkladného opatrenia

*súd nevykonáva plnohodnotné dokazovanie a rozhoduje spravidla bez pojednávania a bez výsluchu strán (§ 329 ods. 1 CSP)...“.*

*Podľa názoru krajského súdu „... dokazovanie má v konaní o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia povahu osvedčovania, čo znamená, že súd na základe dostupných dôkazných prostriedkov zisťuje najvýznamnejšie relevantné skutočnosti, pričom nemusí dodržať formalizovaný postup štandardného procesného dokazovania. Osvedčené skutočnosti následne splňajú atribút vysokej pravdepodobnosti a súd z nich pri rozhodovaní vychádza. Dosiahnutie náležitej miery pravdepodobnosti rozhodujúcich skutočností z hľadiska procesného a hmotného práva legitimizuje vyhovujúci, resp. zamietavý výrok. Vzhľadom na uvedené špecifické okolnosti je preto súd povinný vždy dôsledne vyhodnotiť, či je návrh z objektívneho hľadiska presvedčivý a či reálne došlo k osvedčeniu všetkých skutočností, ktorými je nariadenie neodkladného opatrenia v konkrétnom prípade podmienené...“.*

*V odôvodnení napadnutého uznesenia krajský súd ďalej uviedol, že „sa dôsledne oboznámil so všetkými predloženými dôkazmi zabezpečenými v rámci konania o nariadenie neodkladného opatrenia, predovšetkým závermi súdnych znalcov, lekáorskými správami ošetrojúcich lekárov, správou kolízneho opatrovníka a ďalšími listinnými dôkazmi. Oboznámil sa aj s predloženými DVD nahrávkami, ktoré predložila matka aj otec a dospel k rovnakému záveru, ako súd prvého stupňa, že v danom prípade, ktorý je mimoriadne zložitý a komplikovaný, je predovšetkým v záujme maloletého dieťaťa dôvodné zasiahnuť neodkladným opatrením a zveriť maloleté dieťa do rozhodnutia vo veci samej do osobnej starostlivosti otca. Pri tomto rozhodnutí tak, ako súd prvej inštancie vychádzal z predložených dôkazov (vyjadrenia súdnych znalcov, ošetrojúcich lekárov, správou kolízneho opatrovníka) a z posúdenia psychického a zdravotného stavu obidvoch rodičov, avšak predovšetkým ich prístupu k výchove maloletého dieťaťa. Z obsahov záverov znaleckého posudku, a to tak [REDACTED], [REDACTED] ako aj ostatných znalcov je nepochybné, že dieťa v dôsledku zanedbanej každodennej starostlivosti a prístupu matky k dieťaťu, ktorá je presvedčená, že dieťa je psychicky zaostalé, resp. má diagnózu autizmus, došlo k jeho zmeškanému vývinu, tak psychickému ako aj fyzickému. Je zrejmé, že matka psychicky podľahla presvedčeniu o týchto diagnózach maloletého dieťaťa, čo spôsobilo jej zhoršený psychický stav, dokonca apatiu k výchove maloletého dieťaťa, v dôsledku čoho k*

*zanedbanie v každodennej starostlivosti a predovšetkým rozvoja psychických a fyzických schopností dieťaťa... Preto aj odvolací súd konštatuje, že za daných okolností bude pre dieťa vhodnejšie a predovšetkým v jeho záujme a jeho ďalšieho vývinu, aby bolo do rozhodnutia vo veci samej, zverení do osobnej starostlivosti otca v konaní vo veci samej na súde prvej inštancie bude vykonané rozsiahle dokazovanie, predovšetkým dôsledným vypočutím obidvoch rodičov, vzhľadom k danému prípadu výsluchu znalcov, ošetrojúceho lekára, kolízneho opatrovníka a ďalších dôkazov podľa úvahy súdu prvej inštancie, na základe ktorého dokazovania súd rozhodne tak, aby bolo rozhodnuté spravodlivo a predovšetkým v prospech maloletého dieťaťa. Na základe uvedeného preto potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie, ktorým zveril maloleté dieťa do starostlivosti otca...“.*

Po oboznámení sa s obsahom spisu krajský súd dospel k názoru, že „... v danom prípade matka nepredstavuje pre dieťa žiadnu hrozbu tak závažného charakteru, ktorá by odôvodňovala matke zakázať styk s dieťaťom a tým ju vyčleniť z akéhokoľvek osobného pôsobenia na výchovu maloletého dieťaťa. Vzhľadom k okolnostiam prípadu, záverom znaleckých posudkov a lekárskeho správ preto upravil styk matky s maloletým dieťaťom...

*... Odvolací súd na záver apeluje na rodičov dieťaťa, aby v jeho záujme rešpektovali vyvíjajúcu sa psychiku dieťaťa, nevzťahovali dieťa o svojich vzájomných disharmonických výrazne narušených vzťahov, čo môže mať v konečnom dôsledku negatívny vplyv na jeho psychický a fyzický vývoj...“.*

20. Ústavný súd uvádza, že účelom nariadenia neodkladného opatrenia v civilnom mimosporovom konaní je najmä bezodkladná úprava pomerov medzi účastníkmi konania. Rozhodovanie o neodkladnom opatrení možno považovať za súčasť základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Predpokladom pre záver o porušení základných práv a slobôd je však také porušenie, ktoré nie je napravitel'né alebo odstrániteľ'né činnosťou všeobecného súdu pred začatím konania alebo v konaní o veci samej (obdobne I. ÚS 46/00), resp. ktoré nemožno napraviť procesnými prostriedkami.

21. Neodkladné opatrenie v režime nových procesných kódexov nahradil od 1. júla 2016 inštitút predbežného opatrenia, pričom z hľadiska účelu možno hovoriť o totožnosti, hoci z hľadiska východísk a charakteru vykazuje niektoré odlišnosti, predovšetkým

v dočasnosti, keď neodkladné opatrenie, ktoré nie je časovo ohraničené, môže trvať aj po skončení konania a o jeho zrušení tak musí všeobecný súd rozhodnúť samostatným uznesením. Taktiež na nariadenie neodkladného opatrenia nemusí obligatórne nadväzovať konanie vo veci samej a možno ho nariadiť i po skončení konania. Napriek tomu väčšina dnes už ustálenej judikatúry ústavného súdu je použiteľná aj v prípade rozhodovania o sťažnostiach napádajúcich rozhodnutia o neodkladných opatreniach nariadenými všeobecnými súdmi.

22. Pri neodkladných opatreniach zákon poskytuje účastníkovi konania, proti ktorému smeruje výrok rozhodnutia o predbežnom opatrení, primeranú a efektívnu ochranu pred prípadným neopodstatneným a nezákonným obsahom takéhoto rozhodnutia aj počas konania vo veci samej. Keďže túto ochranu považuje ústavný súd jednak za účinnú a jednak za dostupnú, účastník súdneho konania sa jej nemôže súčasne dovolávať aj prostredníctvom sťažnosti pred ústavným súdom (m. m. II. ÚS 37/00, I. ÚS 46/00, I. ÚS 148/03, I. ÚS 49/07, III. ÚS 281/07). Ústavný súd zasahuje do rozhodnutí všeobecných súdov o neodkladných opatreniach len v ojedinelých prípadoch charakterizovanými výnimočnými okolnosťami veci a iba za predpokladu, že by takýmto rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu majúci charakter svojvôle (obdobne III. ÚS 169/2010, III. ÚS 281/07).

23. V mimosporových konaniach podľa zákona č. 161/2015 Z. z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“), medzi ktoré patrí aj konanie o rozvod manželstva a s ním spojené konanie o úpravu pomerov manželov k ich maloletým deťom na čas po rozvode (§ 92 až § 100 CMP), možno neodkladné opatrenie nariadiť aj bez návrhu v konaniach, ktoré možno začať aj bez návrhu (§ 360 ods. 1 CMP). Neodkladné opatrenie môže nariadiť aj odvolací súd (§ 362 CMP). V režime civilného mimosporového konania je možné nariadiť aj iné neodkladné opatrenia, ako súd upravené v § 365 až § 368 CMP, a to s poukazom na § 2 ods. 1 CMP, podľa ktorého na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku [zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“)], ak tento zákon neustanovuje inak. Iné neodkladné opatrenia možno nariadiť v spojení s § 325 CSP. Neodkladné

opatrenie možno nariadiť pred začatím konania, v začatom konaní, ale aj po jeho skončení (§ 324 ods. 1 CSP).

24. Keďže napadnutým uznesením krajského súdu bolo potvrdené neodkladné opatrenie okresného súdu, ktorým bolo maloleté dieťa zverené do osobnej starostlivosti otca do rozhodnutia vo veci samej, je možné predpokladať rozsiahle a náročné dokazovanie v rámci rozhodovania súdu prvej inštancie rozvode manželstva a o úprave práv a povinností manželov k maloletej ■■■ na čas po rozvode, a to najmä dôsledným vypočutím rodičov maloletého dieťaťa, výsluchom znalcov, lekára maloletého dieťaťa, kolízneho opatrovníka a vykonaním iných potrebných dôkazov, ktoré umožnia súdu spravodlivo rozhodnúť v najlepšom záujme maloletého dieťaťa.

25. Okrem toho, že zánik neodkladného opatrenia sa vždy spája s uplynutím času, na ktoré bolo neodkladné opatrenie nariadené, keď neodkladné opatrenie nariadené v civilnom mimosporovom konaní stráca svoje účinky po uplynutí tohto obdobia, môže súd podľa § 363 CMP aj bez návrhu zrušiť nariadené neodkladné opatrenie, ak sa zmenia pomery alebo ak odpadli dôvody, pre ktoré bolo nariadené, má sťažovateľka aj možnosť podať návrh na zrušenie neodkladného opatrenia za predpokladu, že preukáže odpadnutie dôvodov, pre ktoré bolo neodkladné opatrenie nariadené.

26. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd po preskúmaní napadnutého uznesenia krajského súdu vrátane jeho odôvodnenia dospel k záveru, že napadnuté uznesenie ústavne akceptovateľným spôsobom reaguje na všetky relevantné odvolacie námietky sťažovateľky, jasne a zrozumiteľne formuluje, že nevyhnutným predpokladom pre vyhovie návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia je naliehavosť potreby predbežnej úpravy pomerov. Táto naliehavosť je príčinou, pre ktorú môže súd rozhodnúť len na základe osvedčenia tvrdených skutočností bez toho, že by musel byť tvrdený nárok nepochybne preukázaný. Posúdenie, či a kedy je takáto potreba daná, je ponechané na úvahu súdu, pričom v súdnych konaniach vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti je prioritný záujem dieťaťa.

27. Vzhľadom na špecifiká dokazovania v konaní o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, ktoré má povahu osvedčovania, súd nemusí striktné dodržať formalizovaný postup štandardného procesného dokazovania. Súd konajúci v prvej inštancii teda na základe dostupných dôkazných prostriedkov zisťoval najvýznamnejšie relevantné skutočnosti z podaného návrhu a jeho príloh, čo v konečnom dôsledku kládlo zvýšené nároky na objektívnu presvedčivosť a argumentačnú dostatočnosť samotného návrhu. Krajský súd v napadnutom uznesení sa podľa názoru ústavného súdu dostatočne vysporiadal s odvolacími námietkami sťažovateľky, uviedol, z ktorých konkrétnych dôkazov pri svojom rozhodovaní vychádzal, pričom osobitný dôraz kládol na prístup rodičov k výchove maloletého dieťaťa.

28. Do obsahu práva na súdnu ochranu nepatrí právo účastníka konania (dotknutej osoby) vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (m. m. I. ÚS 97/97), ani domáhať sa toho, aby všeobecné súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorý predkladá účastník konania (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03). Právo na súdnu ochranu nemôže byť porušené tým, že všeobecný súd vysloví svoj právny názor, rozhodne na jeho základe a svoje rozhodnutie náležite odôvodní (II. ÚS 77/06).

29. Ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti (napr. I. ÚS 67/06) uvádza, že z princípu nezávislosti súdov podľa čl. 144 ods. 1 ústavy vyplýva tiež zásada voľného hodnotenia dôkazov. Pokiaľ všeobecné súdy uvedené ústavné garancie rešpektujú (teda najmä čl. 46 až čl. 50 ústavy), ústavný súd nie je oprávnený znovu „hodnotiť“ hodnotenia dôkazov všeobecnými súdmi, a to dokonca ani vtedy, keby sa s hodnotením sám nestotožňoval (II. ÚS 593/2011).

30. Preskúmaním napadnutého uznesenia krajského súdu ústavný súd dospel k názoru, že nenesie známky zjavnej svojvôle a že z ústavnoprávneho hľadiska niet žiadneho dôvodu na to, aby sa závery napadnutého uznesenia, ktoré sú dostatočne odôvodnené a plne rešpektujú kompetencie, ktorými krajský súd v tomto type konania

disponuje, spochybňovali. Ústavný súd preto argumentáciu sťažovateľky nepovažuje za spôsobilú spochybniť ústavnú udržateľnosť záverov krajského súdu.

31. Podľa názoru ústavného súdu nemožno považovať napadnuté uznesenie za arbitrárne a ani za neodôvodnené, t. j. také, ktoré by bolo založené na právnych záveroch, ktoré nemajú oporu v právnej norme, resp. popierajú jej podstatu, zmysel a účel, preto sa ústavný súd s námietkami sťažovateľky v tejto časti nestotožnil. Skutočnosť, že sa sťažovateľka s názorom krajského súdu nesúhlasí, nie je sama osebe na prijatie záveru o zjavnej arbitrárnosti alebo neodôvodnenosti napadnutého rozhodnutia postačujúca, keďže všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010).

32. V danej veci preto niet takej príčinnej súvislosti medzi napadnutým uznesením krajského súdu a základným právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ani právom na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorá by po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie reálne umožňovala dospieť k záveru o ich porušení, a preto ústavný súd sťažnosť v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

33. Okrem toho ústavný súd poznamenáva, že rozhodovacia prax Európskeho súdu pre ľudské práva vylučuje aplikovateľnosť čl. 6 ods. 1 dohovoru na rozhodovanie v otázke predbežných opatrení, pretože nie sú rozhodnutiami o občianskych právach alebo záväzkoch (pozri rozhodnutie APIS proti Slovenskej republike z 10. 1. 2000 č. 39754/98, v ktorom sa konštatovala neaplikovateľnosť čl. 6 *ratione materiae* v konaní o zrušení predbežného opatrenia), preto námietku sťažovateľky o jeho porušení považoval najmä za súčasť sťažnostnej argumentácie, ktorá sama osebe ani nezakladá dôvod ústavného prieskumu.

**II.2 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 19 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru**

34. Podľa čl. 19 ods. 2 ústavy každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

35. Podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru má každý právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie.

36. Ústavný súd dáva do pozornosti skutočnosť, že účelom práva na súkromný a rodinný život je ochrana jednotlivca proti svojvoľným zásahom verejnej moci a obdobne ústava nezaručuje ochranu súkromného a rodinného života pred akýmkoľvek zasahovaním. Zaručuje ochranu len pred takým zasahovaním, ktoré je neoprávnené. V súlade s účelom práva na súkromie môžu orgány verejnej moci, fyzické a právnické osoby zasahovať do súkromného a rodinného života vtedy, ak ich zasahovanie možno hodnotiť ako oprávnené (I. ÚS 13/00).

37. Pokiaľ je sťažovateľka presvedčená, že napadnutým uznesením krajského súdu došlo aj k porušeniu jej základného práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 1 ústavy a práva na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie podľa čl. 8. ods. 1 dohovoru, ústavný súd poukazuje na svoju stabilizovanú judikatúru (napr. II. ÚS 78/05, IV. ÚS 301/07), že v danej veci by o prípadnom porušení uvedených práv bolo možné uvažovať zásadne len vtedy, ak by zo strany všeobecného súdu primárne došlo k porušeniu niektorého zo základných práv, resp. ústavnoprocených princípov vyjadrených v čl. 46 až čl. 48 ústavy a tiež v čl. 6 ods. 1 dohovoru, resp. v spojení s ich porušením (IV. ÚS 326/07, IV. ÚS 278/2010). Ak sťažovateľka vidí neoprávnený zásah do súkromného a rodinného života v tom, že je jej znemožnený styk s maloletou, tento argument nie celkom obstojí vzhľadom na napadnuté rozhodnutie krajského súdu, ktorým krajský súd v zmysle § 362 CMP na návrh sťažovateľky upravil nateraz jej styk s maloletou dcérou dvakrát do týždňa.

38. Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol aj túto časť sťažnosti sťažovateľky podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

39. Pretože sťažnosť sťažovateľky bola ako celok odmietnutá, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími jeho požiadavkami uvedenými v petite sťažnosti, rozhodovanie o ktorých je podmienené vyhovením sťažnosti v časti požadovaného vyslovenia porušenia základných práv alebo slobôd (čl. 127 ods. 2 ústavy), k čomu v tomto prípade nedošlo.

**P o u č e n i e :** Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. októbra 2018